

**Zakon o javni rabi slovenščine /ZJRS/
(pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili)**

K a z a l o:

1	Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o javni rabi slovenščine /ZJRS/	1
1.1	Pravna podlaga.....	1
1.2	Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o javni rabi slovenščine /ZJRS/.....	1
1.3	Pristojnosti in naloge občinske uprave po Zakonu o javni rabi slovenščine /ZJRS/ ...	1
2	Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine.....	1
2.1	Javna raba slovenščine.....	2
	Ključne besede.....	3
	Uporabljene kratice.....	3
	Literatura.....	3
	Viri.....	3

1 Pregled pristojnosti in nalog občine po Zakonu o javni rabi slovenščine /ZJRS/

1.1 Pravna podlaga

tč.	predpisi, ki so podlaga za sprejem predpisa	določba	pojasnilo
1	Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a	11. člen	1

tč.	predpis	določba	pojasnilo
1.1	Zakon o javni rabi slovenščine /ZJRS/ Uradni list RS, št. 86/04, 8/10		4

tč.	podrejeni predpisi	določba	pojasnilo
1.1.1	Uredba o potrebnem znanju slovenščine za posamezne poklice oziroma delovna mesta v državnih organih in organih samoupravnih lokalnih skupnosti ter pri izvajalcih javnih služb in nosilci javnih pooblastil Uradni list RS, št. 22/08		7

1.2 Pristojnosti in naloge župana po Zakonu o javni rabi slovenščine /ZJRS/

tč.	pristojnosti in naloge župana	določba	pojasnilo
1	Pri sklepanju pogodb s tujimi osebami oblikuje in podpiše izvornik pogodbenega besedila v slovenskem in tujem jeziku.	1/6. člen	6
2	V internih aktih občine upošteva predpisana potrebna znanja slovenščine za posamezne poklice oziroma delovna mesta.	7. člen	7

1.3 Pristojnosti in naloge občinske uprave po Zakonu o javni rabi slovenščine /ZJRS/

tč.	pristojnosti in naloge občinske uprave	določba	pojasnilo
1	Pri odločanju o pravicah ali obveznostih in pravnih koristih posameznikov in organizacij uporablja slovenščino v skladu z zakoni, ki urejajo naloge in pooblastila lokalne skupnosti.	1/5. člen	5

2 Uvodna pojasnila k pristojnostim in nalogam občine

1 **Ustava RS** v 11. členu določa, da je uradni jezik v Sloveniji slovenščina. Na območjih občin, v katerih živita italijanska in madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina.

§ Ta ustavna določba je že zaradi umestitve v splošne določbe Ustave RS večpomenska in je odraz državne suverenosti in samobitnosti Slovencev na tem teritoriju. Odraža jezik, ki ga govori večinsko prebivalstvo, ki se je konstituiralo kot nacija v svoji državi. Od tod izhaja dolžnost državnih organov in drugih organov, ki opravljajo javno službo, ter organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, da poslujejo in uradujejo v slovenskem jeziku. Slovenščina se kot uradni jezik uporablja na vsem teritoriju države. Na območjih občin, v katerih živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, pa je poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina. Dvoje uradnih jezikov se uporablja torej samo na določenem omejenem območju, kjer živita avtohtona italijanska in madžarska narodna skupnost (Šturm et al, 2002: 160-164).

§ Podobno izhaja tudi iz odločbe Ustavnega sodišča RS št. Up-43/96 z dne 30.05.2000, ki je v obrazložitvi zapisalo, da je 'določba 11. člena odraz državne suverenosti in narodne samobitnosti. Določba dejansko pomeni, da je že po Ustavi slovenski jezik na teritoriju RS v javni rabi privilegiran glede na vse druge jezike. Poleg slovenščine sta na območjih občin, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost, po Ustavi privilegirana tudi italijanski in madžarski jezik. Razlikovanje, ki izhaja iz Ustave, se seveda presoja. Takšno razlikovanje je zakonodajalec dolžan upoštevati. S to določbo je med drugim zagotovljena tudi raba uradnega jezika v postopkih pred državnimi in drugimi organi, ki opravljajo javno službo. Glede na navedeno se uradnem jeziku vlagajo vloge (te morajo biti sodišču in tudi drugim udeležencem postopka razumljive), pišejo odločbe, sklepi, zapisniki, uradni zaznamki in druga pisanja. V tem jeziku se opravljajo vsa dejanja v postopku.'

2.1 Javna raba slovenščine

2 Temeljna pravila o javni rabi slovenščine kot uradnega jezika v Republiki Sloveniji določa **Zakon o javni rabi slovenščine /ZJRS/**. Kot določa ZJRS poteka govorno in pisno sporazumevanje na vseh področjih javnega življenja v RS v slovenščini, razen kadar je v skladu z Ustavo RS poleg slovenščine uradni jezik tudi italijanščina in madžarščina in kadar določbe mednarodnih pogodb, ki zavezujejo RS, posebej dopuščajo tudi rabo drugih jezikov. S slovenščino, ki je eden od uradnih jezikov Evropske unije, se RS predstavlja v mednarodnih stikih (1. člen ZJRS).

§ Na tem mestu je potrebno izpostaviti določilo 62. člena veljavnega **Zakona o splošnem upravnem postopku /ZUP/**, ki določa, da se upravni postopek vodi v slovenskem jeziku. V tem jeziku in pisavi se vlagajo vloge, pišejo odločbe, sklepi, zapisniki, uradni zaznamki in druga pisanja ter opravljajo vsa dejanja v postopku. (Grafenauer, 2005: 179-183).

3 Na območjih občin, v katerih živita italijanska in madžarska narodna skupnost, se javna raba italijanščine in madžarščine kot uradnih jezikov zagotavlja na način, kot ureja javno rabo slovenščine ZJRS in v skladu z določbami posameznih področnih zakonov (3. člen ZJRS).

§ Na območjih samoupravnih lokalnih skupnosti¹, kjer sta pri organu v uradni rabi tudi italijanski in madžarski jezik, teče upravni postopek tudi v teh jezikih, če stranka italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti v teh jezikih vloži zahtevo, na podlagi katere se postopek začne oziroma če stranka to zahteva kadarkoli med postopkom.

4 Pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti imajo v postopku pred organi izven območja, na katerem sta uradna jezika tudi italijanski in madžarski jezik, pravico uporabljati svoj jezik.

5 Organi samoupravne lokalne skupnosti, ki odločajo o pravicah, obveznostih in pravnih koristih posameznikov in organizacij, uporabljajo slovenščino skladno z zakoni, ki urejajo njihove naloge in pooblastila. Kadar je v postopku udeleženec tuja oseba, se poleg slovenščine, skladno z zakonom, uporablja tudi tuj jezik (5. člen ZJRS).

¹ V skladu z določilom 5. člena veljavnega Zakona o ustanovitvi občin ter določitvi njihovih območij /ZUODNO/ (Uradni list RS, št. 108/2006-UPB1) so narodnostno mešana območja tista, ki jih kot taki opredeljujejo statuti občin Lendava, Hodoš-Šalovci, Moravske toplice, Koper, Izola in Piran.

- 6 Pri sklepanju pogodb s tujimi osebami morajo navedeni organi samoupravnih lokalnih skupnosti oblikovati in podpisati izvirmik pogodbenege besedila v slovenskem in tujem jeziku (6. člen ZJRS).
- 7 Vlada RS je z **Uredbo o potrebnem znanju slovenščine za posamezne poklice oziroma delovna mesta v državnih organih in organih samoupravnih lokalnih skupnosti ter pri izvajalcih javnih služb in nosilci javnih pooblastil** določila potrebno znanje slovenščine za posamezne poklice oziroma delovna mesta v navedenih organih in službah ter nosilcih javnih pooblastil. Znanje slovenščine se dokazuje s spričevalom ustrezne slovenske javne šole ali zasebne šole oziroma s potrdilom pooblašćene izobraževalne ustanove o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenščine. Predstojnice ali predstojniki organov lokalnih skupnosti pa so odgovorni, da se navedeni vladni predpis upošteva v internih aktih organa oziroma organizacije in da na delovnih mestih, na katerih prihaja do govornega in pisnega poslovanja s strankami, delajo samo ljudje z ustreznim znanjem slovenščine. (7. člen ZJRS).
- 8 ZJRS določa, da imajo organi samoupravnih lokalnih skupnosti, javni zavodi, javna podjetja in druge osebe javnega prava ime v slovenščini (9. člen ZJRS).
- 9 Pisna in govorna navodila, informacije in razglasi v RS so v slovenščini, kjer je to potrebno ali običajno, pa tudi v drugih jezikih (20. člen ZJRS).
- 10 Poimenovanje, napovedovanje in predstavljanje kulturnih, strokovnih, izobraževalnih, gospodarskih, športnih, zabavnih in drugih javnih prireditvev ali posameznih delov njihovega sporeda je v slovenščini, dodatno pa lahko tudi v tujem jeziku, če gre za mednarodne prireditve, namenjene predvsem tujim udeležencem (24. člen ZJRS).
- 11 Na mednarodnih javnih prireditvah na območju RS, ki se financirajo z javnimi sredstvi, mora izvajalec zagotoviti rabo slovenščine. Uporaba slovenščine kot delovnega jezika se lahko izjemoma omeji, vendar mora biti v tem primeru slovenščina zagotovljena na obvestilni ravni. Navedeno izjemo lahko dovoli minister oziroma ministrica, pristojna za posamezno področje, če gre za mednarodno prireditvev, namenjeno predvsem tujim nastopajoćim ali predvsem tujemu občinstvu (25. člen ZJRS).

Ključne besede

Lokalna samouprava, občina, pristojnosti, župan, občinska uprava, slovenščina, javna raba.

Uporabljene kratice

- Ustava RS - Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).
- ZJRS - Zakon o javni rabi slovenščine /ZJRS/ (Uradni list RS, št. 86/04, 8/10).

Literatura

Šturm, Lovro et al. *Komentar Ustave Republike Slovenije*. Ljubljana: Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, 2002.

Viri

Ustava in zakoni

Ustava Republike Slovenije /Ustava RS/ (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a).

Zakon o javni rabi slovenščine /ZJRS/ (Uradni list RS, št. 86/04, 8/10).

Podzakonski predpisi

Uredba o potrebnem znanju slovenščine za posamezne poklice oziroma delovna mesta v državnih organih in organih samoupravnih lokalnih skupnosti ter pri izvajalcih javnih služb in nosilci javnih pooblastil (Uradni list RS, št. 22/08).

Odločbe Ustavnega sodišča RS

Up-43/96 z dne 30.05.2000.